

Hva er Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty?

[Ikke-spredningsavtalen for fossilt brennstoff](#) (FFNPT) er et initiativ for en global avtale som regulerer leting, utvinning og produksjon av fossile energikilder. FFNPT bygger på tre søyler:

1. Stans i leteaktivitet og utvikling av nye fossile felt
2. Utfasing av eksisterende produksjon i et tempo og omfang som er i tråd med Parisavtalens mål om å begrense global oppvarming til 1,5 °C, og med nødvendig bistand fra høyinntektsland til lav- og mellominntektsland
3. Omstilling til et fossilfritt samfunn på et vis som tar hensyn til og viser solidaritet med urbefolkning og med lokalsamfunn som i dag er avhengig av fossile brennstoffer, enten som inntekts- eller energikilde

Kampanjen ble initiert i 2019, med bakgrunn i [Suva-erklæringen](#), [LDC-gruppens uttalelse ved COP23](#) og [Lofoten-erklæringen](#) fra 2017.

Hvorfor trenges en ikke-spredningsavtale for fossilt brennstoff?

Klimaendringer truer folkehelsen

Jordens gjennomsnittlige overflatetemperatur er 1,2 °C varmere i 2022 enn i førindustriell tid. Hver grad oppvarming bidrar til [hyppigere og mer intense hetebølger, tørkeperioder og ekstremnedbør](#). Oppvarmingen truer matsikkerhet og vanntilgang over store deler av verden, og kan øke spredningen av alvorlige infeksjonssykdommer. Stigende havnivå og ulevelige klimaforhold [kan sende et høyt antall mennesker på flukt fra sine hjem](#).

Luftforurensning er en ledende dødsårsak

Nesten ett av fem dødsfall på verdensbasis kunne i 2018 [spores til partikkelforurensning fra forbrenning av kull, olje og diesel](#). Luftforurensning øker forekomsten av blant annet hjerteinfarkt, slag, hjertesvikt, lungekreft, astma og demens.

Produksjonen avtar ikke raskt nok

FNs miljøprogram slo i 2021 fast at produserende land planlegger å utvinne over [dobbelte så mye fossilt brensel i 2030](#) enn det som ville vært i tråd med 1,5 °C-målet. Kjente fossile forekomster inneholder allerede nok råstoff til å [sprende karbonbudsjettet med det sjudobbelte](#).

Energiressurser er urettferdig fordelt

Lavinntektsland vil de neste tiårene fortsatt være avhengige av fossil energi for å innfri nødvendige utviklingsmål. [Høyinntektsland må slutte med fossil utvinning innen 2034](#) for at en rettferdig omstilling skal være mulig innenfor Parisavtalens 1,5 °C-mål.

Hvordan arbeides det for en internasjonal avtale?

Etablere støtte

Verdens helseorganisasjon (WHO), Verdens legeforening (WMA) og Verdensføderasjonen for folkehelseforeninger (WFPHA) ga i september 2022 [formelt støtte til initiativet sammen med nesten 200 andre helseorganisasjoner](#). Over 60 av verdens byer har vedtatt støtteerklæringer, blant dem Kolkata, London, Los Angeles og Melbourne. Under FNs generalforsamling høsten 2022 sluttet Vanuatu seg til kampanjen som første statsaktør.

Etablere evidensgrunnlag

[Global Registry of Fossil Fuels](#) ble lansert i september 2022 som en åpen kilde til data om all verdens fossile felt og produksjonsaktivitet. Troverdige opplysninger om fossile forekomster og utvinningsanlegg er en nødvendig forutsetning for at eventuelle avtaleparter kan forhandle med gjensidig tillitt.

Fra forhandlinger til ratifisering

Når evidensgrunnlag og demokratisk mandat foreligger, kan internasjonale avtaler fremforhandles og inngås på kort tid. Det forutsetter at en aktiv gruppe nasjoner viser vei.

Norge har spilt en avgjørende rolle i arbeidet fram til flere viktige avtaler som angår folkehelse:

- I 1997 ble Minekonvensjonen fullført under forhandlingskonferansen i Oslo.
- Helse- og omsorgsdepartementet hadde en ledende rolle i utarbeidelsen av Rammekonvensjonen for tobakkskontroll, som ble vedtatt i 2003.
- Utenriksdepartementet arrangerte i 2013 en konferanse i Oslo om de humanitære konsekvenser av atomvåpen. Dette var startskuddet for prosessen som førte fram til FNs atomvåpenforbud.

En [avtale om fossil produksjon kan ha stor betydning for klimakutt](#). Ved å slutte seg til FFNPT-initiativet kan Norge vise at vi tar våre klima- og miljøforpliktelser som produsentland på alvor, særlig overfor lavinntektsland som har mindre handlingsrom til utfasing og tilpasning.

Oljeindustrien går ubønhørlig mot slutten. Et internasjonalt samarbeid kan sikre norske arbeidstakere i en overgangssituasjon, samtidig med at nedtrapping av norsk olje- og gassproduksjon blir et effektivt og rettferdig tiltak for klimaet.

Hvordan kan du bidra?

- Støtt kampanjen som [privatperson](#) eller som [helseaktør](#)
- Kontakt fagforening, kommunestyre eller stortingsrepresentant om å støtte initiativet
- Les mer på <https://hub.fossilfuel treaty.org/> eller <https://legenesklimaaksjon.no/ffnpt>

[Ta kontakt for mer informasjon](#) om Legenes klimaaksjon og den norske kampanjen for en ikke-spredningsavtale.